

• Dan Siegler-Zohar și Miron Harison – reveniți în Bucureștiul natal, ca investitori israelieni, după ani și ani trăiți în Even Yehuda
• Directorii de azi ai fabricii „Adesgo” și confesiunile lor

• Eliezer Ben Yehuda (in imagine) – reformator al limbii ebraice moderne, un om al marilor inițiative, părintele spiritual al așezării Even Yehuda

• ELIEZER BEN YEHUDA

DAN ZOHAR – un nume sugerat de însuși Ben Gurion

În satul israelian Even Yehuda trăiesc 8.000 de locuitori, dintre care jumătate sunt rude. Printre ei - mulți originari din România. Unul dintre oamenii din Even Yehuda, plecat la vârsta de cinci ani din București, s-a reîntors în țară, ca investitor la Fabrica „Adesgo”. Dar nu v-am spus de ce se cheamă așa satul din care vine. Este prescurtarea numelui lui Eliezer Ben Yehuda, reformator al limbii ebraice moderne, om al marilor inițiative, al noilor afirmări. Investitorul venit din Israel face parte din aceeași familie spirituală. Este un om cu inițiativă, cu receptivitate la nou.

Reformator în substanță, conducătorul Fabricii „Adesgo” a preluat fabrica în condiții de faliment, cu mai puțin de 200 de angajați. „Acum, fabrica numără peste 600”, spune **Dan Siegler**, căci acesta este numele celui despre care v-am povestit,

noțiuni diferite? Și da și nu. Da, fiindcă a fi israelian înseamnă cu totul altă filosofie de viață, așa cum se desprinde din spusele interlocutorului meu. „Noi n-avem frică de nimic, decât de Dumnezeu. Nu ne-nclinăm în fața nimănui când e vorba să luptăm pentru ceea ce ni se cuvine”.

Dan Siegler-Zohar a luptat în Războiul din Sinai, în Războiul de Șase Zile și în Războiul de Iom Kipur, când state arabe vecine au atacat Israelul. E o stare de fapt care și-a pus amprenta asupra modului său de gândire, de comportament. Pluralul devine singular, când discuția lunecă înspre viața de familie. „Mie nu-mi place să vorbesc despre mine”, evită răspunsuri la întrebările de acest fel. În schimb, se însuflețește când e vorba despre locul în care a crescut și s-a format: satul, despre care am scris la începutul reportajului, Even Yehuda. „Eliezer Ben Yehuda era un evreu așkenazit, căsătorit cu o evreică sefardă, Lea Abudgid. Ei au întemeiat așezarea, au trăit, au muncit acolo. Acolo și-au crescut copiii. Au avut vreo șase-șapte, cărora nu le permiteau să vorbească decât ivrit”, îmi povestește. Privirile-i sunt întoarse în sine. Simt că-i e dor de Even Yehuda.

Pe ușa sălii de protocol apare un bărbat cam de aceeași vârstă cu el. „Directorul adjunct al fabricii, colegul și prietenul meu, **Miron Harison**”, îl recomandă. Din vorbă-n vorbă, aflu că e văr cu Bebe Elvin, cunoscutul scriitor și redactor-șef la „Lettre Internationale”. Tatăl lui Miron a fost medic. Nici unul, nici celălalt nu doresc să facă publicitate produselor de excelentă calitate ale Fabricii „Adesgo”. Firma este binecunoscută nu doar în țară, ci și peste hotare. Privesc mostrele de ciorapi de damă, de toate

întinzându-mi o carte de vizită pe care scrie **Dan Zohar**. „E numele primit în Zahal. Ben Gurion mi l-a dat. Spunea că numele trebuie să fie israelian, nu galutian”, îmi preîntâmpină nedumerirea.

„Sunt a treia generație de israelieni originari din România. Familia mea e din Buhuși și Piatra Neamț, dar eu m-am născut în Capitală, în urmă cu 60 de ani. Bunicu’ era patronul Fabricii «Metalica», de pe Calea Griviței. În ‘48, i-a fost naționalizat totul: și fabrica, și terenul, și casa, în care locuiam, împreună, trei generații: bunicii, părinții și cu mine. În casă se vorbea românește. Suntem circa jumătate de milion de evrei români în Israel. Noi, cei din Aliaua română, am venit în Israel, fără să facem gălăgie. O Alia în papuci, spunea Shimon Peres. Am muncit în liniște, fără să căutăm să ne evidențiem în arena politică. Ne veți găsi, însă, în locuri de frunte, în armată, medicină, politehnică, arte... Generația părinților noștri, *vatikim*-ii, și a noastră au construit Israelul modern. Și nu ne-am uitat țara de origine. Pe nepoții mei i-am învățat românește”. „Sunt mari?” „Măricei. Copiii au trecut de 40 de ani!”.

Simt mândrie în glas. Nu sunt, doar, cele mai importante realizări în viață? A fi evreu, a fi israelian. Sunt, într-adevăr,

colorile și stilurile vestimentare, din biroul de protocol, în care stau de vorbă cu **Dan** și **Miron**. Fără să vreau, îmi vine-n minte o reclamă din anii interbelici pe care-o fredona mama: „Adesgo-o-o e o grădină cu flori / Un magazin de culori...”. În perioada adolescenței mele, nu exista decât un singur tip de ciorapi „Adesgo”: mat-cafenii. Excepție făceau doar ciorapii cumpărați „la negru”, de la „pachet”, adică, veniți din Vest și vânduți clandestin. Aceia erau de *nylon*, unii - cu fir strălucitor, alții - cu dungă mai închisă, ba chiar și cu „model”. Acum, Estul s-a reunificat cu Vestul (sau e pe cale) și oameni ca **Dan Siegler-Zohar** și **Miron Harison** fac să reînvie farmecul reclamei de demult. „Când am revenit în România, după ‘90, ca investitori, am fost întâmpinați cu neîncredere. Campania antisemită, care începuse și ea să se manifeste „liber” în unele publicații, își făcea, în unele cazuri, efectul. «Ați venit în România să ne luați pâinea?», a spus o femeie din fabrică. Azi îmi este colaboratoare apropiată”. În afară de ceea ce este scris în Codul Muncii privind plata orelor suplimentare, oamenii care lucrează la „Adesgo” primesc abonamente gratuite pentru transport în comun și bonuri de masă. Majoritatea angajaților de la „Adesgo” sunt... angajate. Amândoi, **Dan** și **Miron**, nutresc multă apreciere și respect pentru ele, considerații care se extind asupra populației feminine românești, în general. „Femeia românească este baza societății românești. Ea muncește cu aceeași eficacitate și la servicii și acasă, ca soție și mamă”.

Discuția lunecă spre cei care au căsătorii mixte în Israel și spre copiii rezultați din aceste căsătorii. „Noi credem că acești copii trebuie considerați evrei, indiferent dacă mama sau tatăl este neevreu”. Din nou, este citat Shimon Peres: „Evreu este cel care-și educă urmașii în spiritul învățăturilor iudaice”. Amândoi, urmărind emisiunile de știri ale diferitelor canale românești de televiziune, au observat că, la referirile despre Israel, se folosește, invariabil, sintagma „statul evreu”. „Corect este «statul israelian», spun ei, pentru că în Israel trăiesc oameni de diferite etnii și confesiuni (druzii, de pildă)”.

Deși n-o afirmă, simt că amândoi sunt oameni cărora le este frică de timpul liber. Sunt prea modești ca să povestească o zi din viața lor profesională, care începe în zori și se termină seara târziu. De unde - puterea intelectuală și fizică? Cred că din entuziasmul, energia, perfecționismul care-i animă. Când îndoilele îi vizitează, ele sunt cerul dător de certitudini.

IULIA DELEANU

